

Рецензия

на съвкупното научно творчество на доцент Нако Райнов Стефанов, доктор на философските науки , участник в конкурс за академичната длъжност „професор” в СУ „Св. Климент Охридски” по научната специалност 2.3. „философия” (Философски аспекти на развитието на страните от Източна Азия)

Рецензент: проф.Минчо Петров Минчев, д.ф.н.

Доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов участва в обявения от СУ „Св.Климент Охридски” в ДВ, бр.33/26.04.2011 год. конкурс с впечатляващ брой научни публикации по темата – 59 монографии, учебници и учебни помагала, 12 студии, множество статии и други видове публикации.

От цялостната си научна продукция доцент Нако Райнов Стефанов, д.ф.н. представя като главен хабилитационен труд монографията „Иновационното развитие на страните от Източна Азия – Япония, Република Корея и Китай - философско осмисляне”.

Тази монография в обем от 200 страници, разделена в 5 глави, представлява обобщен вариант на голямото множество отделни материали, обсъждани и апробирани на различни научни конференции, симпозиуми, семинари и други. Тема на посочената монография представлява истински критично осмислен екстракт от анализи на управленските модели на посочените в заглавието източноазиатски страни, чрез които се осъществява иновационното развитие на тези страни.

Най-голямо място в монографичния труд е отделено както на **същността и съдържанието**, така и на **смисъла** на иновационния скок, извършен от Япония след националната и катастрофа през 1945 година.

Прави много добро впечатление умението на доцент, д.ф.н. Нако Стефанов да прокарва необходимата граница между двата подхода: **научно-обяснителния**, който обосновава анализа на причините, довели до „Японското чудо” и **философско-оценъчния**, който осигурява анализа на целеполагането и последствията от водената в Япония стопанска политика, превърнала тази страна в технологичен световен лидер през 70-те и 80-те години на ХХ век.

Според автора на монографията това не е политика, задействана само от икономически лостове, а е всеобхватно организирано обществено усилие, в което са включени и образователната система, възпитанието, културните традиции и специфичното отношение към навлезлите в живота на окупирана Япония нови и непознати за нея ценности.

В това отношение доцент д.ф.н. Нако Райнов Стефанов посочва решаващото значение, което има за това държавното регулиране, превръщащо японската икономика в уникален социо-културен феномен.

По-малко място в монографичния труд доцент д.ф.н. Нако Райнов Стефанов отделя на Република Корея и Китайската народна република. Но това не е защото той подценява иновационните процеси в тези страни, а защото самите процеси там още не са достигнали върховата си фаза, която да разкрие тяхната същност. Това е изискване на диалектическия философски анализ и авторът стриктно го е спазил.

Безспорно достойнство на анализа на иновационните процеси в Република Корея и КНР е посочената от автора липса на каквито и да е идеологически предразсъдъци от управляващите елити в тези страни. Това най-много важи за Китай, където е осъществен своеобразен синтез на управленския опит на двете най-успешни, но коренно различни по

същността си икономически управленски модели на XX век – тези на САЩ и СССР.

Студената война ,като всяка друга ,се води по основния закон на формалната логика – „Закона за изключеното трето”.Но като възприемат много от стопанските управленски модели на САЩ и СССР държавите от Източна Азия фактически реализират в практиката **диалектическия** синтез, възникващ в резултат от сблъсъка на полярни противоположности.

Не би било пресилено да се каже, че само това достойнство на хабилитационния труд на доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов е достатъчно за присъждане на професорска длъжност.

Освен това, авторът е избегнал стандартната в случая опасност да се превърне в елементарен безкритичен пропагандатор на модели на управление, носещи белезите на особеностите на съответната страна и намерили в съответната среда своята реализация.Така доцент д.ф.н. Нако Райнов Стефанов руши примитивната **митология** за японското, корейското или китайското чудо.Станалото и ставащото в тези страни действително е чудо, но с **научно обяснени и философско осмислени** причини и следствия.

Този подход на доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов намира своето място не само в хабилитационния му труд, но неизменно присъства и в различните други негови монографии, студии и статии. А те са писани в различно време и по различни поводи, нещо което говори за трайно изработена научна позиция и отработен методологичен маниер.

Към всичко това не може да не се добави и едно друго достойнство на научната продукция на доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов – популярния, достъпен стил на изложение.Това доближава иначе сложната научна проблематика до разбиранията на най-широк кръг от читателска аудитория, прави я достъпна и практически полезна за тях. Прави я всъщност практически полезна за едно общество като нашето, което от две

десетилетия се люшка в световния икономически океан без своя цел и посока.

Въпреки отбелязаното вече голямо тематично разнообразие на научната продукция на доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов тя все пак е подчинена на една тема. Разнообразието е всъщност едно интересно разнопосочно подхождане към основната му идея за изследваните от него явления в източноазиатските общества, а именно , че управленската практика на едно общество не е случайна приумица на политическия елит, а е неразривна част от социо-културния и цивилизационен опит на това общество.

Управлението, според доцент д.ф.н. Нако Райнов Стефанов, придобива общокултурна специфика, и така става елемент от културологията, като преобладаващо философска дисциплина. Това е така, защото едно обществено събитие, явление или процес, разглеждани като социо-културни факти, превръщат „разглеждането” в родствен с философския теоретичен анализ.

В своите разработки доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов отива много по-далече от „родството” – той използва свободно типичния за философията концептуален апарат, **което придава преобладаващо философски характер на цялостната му научна продукция.**

Любопитно е, че понятийният апарат, използван от автора, е извлечен почти изцяло от диалектичката логика на Г. Хегел. Този факт е от особено значение, когато философският концептуален инструментариум се използва при изследване на обществени явления и процеси. Именно в това отношение най-подходяща е диалектичката философска система на Г.Хегел

Това е естествено като се зане, че елементите на своята диалектичката философия Г.Хегел за разлика от всички свои предшественици, извлича не от анализа на природните, а на обществено-историческите процеси. Затова

и Хегеловата диалектика така добре „работи” при изследването на тези процеси. Ето защо е обяснимо използването от доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов на вариации на хегеловите диалектически категории: „форма и съдържание”, „единично, особено и общо”, „част и цяло”, „същност и явление”, „възможност и действителност”, „покой и движение”, „регрес и прогрес”, „стагнация и развитие”, „количество и качество” и т.н.

Тези категории присъстват имплицитно в анализите на доцент д.ф.н. Нако Райнов Стефанов; те са „вплетени” в текстовете му и „действат” скрито, но евристично ефективно.

Именно в това е и преобладаващо философския анализ в различните разработки на доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов. Преди време това би било недостатъчно за професорска хабилитация по философия, но днес ускорено са налага разбирането за философията като „сърцевина” на фундаменталните изследвания на всяка наука. Тази „сърцевина” е скрита в емпириката, тя е имплицитно включена в текста и всъщност определя структурата (подредбата) на емпиричния материал.

От философията вече отпадат огрубените варианти на „осмисляне” на изследваните обществени явления, като нейните умозрителни схеми се „прилагат” при изследването на подобни явления. Това е практиката на т.нар. „спекулативна метафизика”

Отпада и един друг метод на работа във философията, а именно когато тя и нейните принципи се извличат като крайни завършени истини от „насипния материал” на емпиричните изследвания. Това е практиката на т.нар. „индуктивна метафизика”.

Доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов се е отказал и от двете вече изоставени практики. Той е възприел третия вариант, този на съвременните изследователски практики, които засега показват най-голяма евристична ефективност, а именно: непрекъснатото взаимно влияние на изследваната емпирия върху философските принципи и обратно - от тях към новоформиращата се емпирия.

С избора на този подход доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов напълно покрива изискванията за придобиване на научната длъжност „професор по философия”. Към това трябва да се прибавят такива безспорни приноси на автора, като например: извеждането на „националните иновационни системи” на източноазиатските страни като своеобразни „мрежи” , които са комплексно планирани и регулирани от държавата .

Изключително значение има също така идеята на доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов за замяната на „човека-потребител”с„човека-творец”

Към това трябва да се прибави и другата , не по-малко важна дейност на доцент д.ф.н. Нако Райнов Стефанов – научно-образователната, тъй като „професор” не е само длъжност, но и звание за висококвалифициран педагогически труд. И в това отношение дейността на доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов е впечатляваща. Освен систематизираните курсове „Модели на социално-икономическото развитие на Източна Азия”, „Странознание на Япония” и „Източноазиатска икономика и култура”, които води в СУ”Свети Климент Охридски”, той е гост-лектор в много други висши учебни заведения. Автор и съавтор е на много учебни помагала по основната си научна тема. В това отношение изключително впечатление прави огромният използват от доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов научен апарат. Ръководител е на много докторанти и дипломанти.

Не по-малко важна е научно-популярната дейност на доцент, д.ф.н. Нако Райнов Стефанов,чрез която той разяснява същността и съдържанието на иновационните усилия на страните от Източна Азия

Особено голямо значение за успеха на тези дейности на доцент д.ф.н. Нако Райнов Стефанов е свободното владееие на японския език, т.е. на езика на едно от обществата, които изследва.

Всички тези обстоятелства ми дават основание за най-висока оценка на цялостната научно-теоретическа и научно-образователна дейност на доцент д.ф.н. Нако Райнов Стефанов. Затова предлагам на уважаемото научно жури да му присъди научната длъжност „професор” на СУ „Свети Климент Охридски” по научната специалност „философия”.

Град София

28.08.2011 год.

Професор Минчо Минчев, д.ф.н.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'M. Minchev', is written over the typed name of the professor.